MAATALOUS

Sopiva siemenseos ja sekoitussuhde löytyvät kokeilemalla.

HANKEVETÄJÄ SARI HILTUNEN, PRO AGRIA PIRKANMAA

Mansikasta ja omenasta odotetaan hyviä satoja

Mansikan ja omenan sato-odotukset ovat tällä hetkellä hyvät, kertoo Hedelmän- ja marjanviljelijäin liiton toiminnanjohtaja **Hannu Salo**.

Omenan kukinta on parhaillaan käynnissä Etelä-Suomessa. Mansikka kukkii jo eteläranniko lla. Itä- ja Keski-Suomessa kukinta on juuri alkanut. Kukat ovat suuria, mikä lupaa myös suuria marjoja.

Herukoiden kukinta on päättymässä Etelä- ja Keski-Suomessa. Niiden pölyttyminen arvioidaan Pro Agria Keskusten liiton kasvutilannekatsauksessa tyydyttäväksi. Viileä ja tuulinen sää on vaikeuttanut pölyttäjien lentämistä.

Ensimmäiset kotimaiset mansikat tunneleista

Harson alla mansikka kukkii runsaimmillaan Itä- ja Keski-Suomessa. Ensimmäiset mansikat kypsyvät harson alla parin viikon sisällä. Tunnelista saadaan kypsiä mansikoita jo nyt.

Kevään hallayöt eivät ole toistaiseksi haitanneet hedelmäpuiden ja marjojen kukintaa. ”Mansikkatiloilla hallaöihin on varauduttu ja sadetettu tarvittaessa”, Salo toteaa.

Paksu lumikerros suojasi talvella

Hedelmäpuut ovat talvehtineet hyvin paksun lumipeitteen suojissa.

Salon mukaan mansikalla talvehtimisongelmia on esiintynyt vain paikoin. Liika märkyys on haitannut tiiviimmillä maalajeilla viljeltäviä mansikoita. Niiden juuristo on kärsinyt ja marjat jäävät pieniksi.

Lyhyitä jaksoja lämmintä ja viileää, ei lämpötilan ääripäitä.

HANNU SALO

Hedelmä- ja marjasadon suuruus riippuu nyt tulevasta säästä.

”Lyhyitä jaksoja lämmintä ja viileää, ei lämpötilan ääripäitä”, Salo listaa toiveensa.

Paimiossa toivotaan hallatonta kesäkuuta

Paimiolainen omenanviljelijä **Ritva Lampinen** odottaa keskivertoa parempaa satoa.

”Omenapuut talvehtivat hienosti”, Lampinen kehuu. Talvi oli runsasluminen ja myyriä vähän.

Omenapuiden kukinta on ollut Paimiossa hyvä.

Tällä hetkellä täyskukinta alkaa olla ohi. Säiden puolesta ollaan varpaillaan vielä juhannukseen asti.

Lampisen tila tuottaa 10,5 hehtaarin alalla omenoita, päärynöitä ja luumuja. Hedelmät myydään sekä tori- että suoramyyntinä.

SAARA NIKKARI

MT:N ARKISTO

Omena kukkii parhaillaan Etelä-Suomessa.

Avomaalta aletaan saada vihannessatoa tällä viikolla

Avomaan vihannesten satokausi alkaa tällä viikolla. Kasvihuonetuotteita kuten nippusipulia ja -porkkanaa sekä kiinankaalia on ollut saatavilla jo jonkin aikaa.

Ensimmäiseksi nostetaan varhaiskaalia ja avomaan kiinankaalia. Määrät kasvavat kohti juhannusta, jolloin alkaa varsinainen sesonki.

Avomaan vihanneksia markkinoivan Tuoreverkko Oy:n toimitusjohtajan **Kari Lyytisen** mukaan ensimmäiset sadot saadaan Sulkavalta lämpimimpien säiden takia.

Sateet ovat häirinneet istutuksia eri puolilla Suomea. Viileä sää taas on hidastanut kasvua.

”Jäävuorisalaatin noston oli tarkoitus alkaa heti viikon 24 alussa. Se siirtyy viikon loppupuolelle,” Lyytinen kertoo.

Säiden viilenemistä edelsi lyhyt lämmin kausi. MTK:n kasvinviljelyasiamiehen **Mika Virtasen** mukaan kasvu pääsi tämän ansiosta hyvin alkuun.

Lyytisen mukaan tuonti ei ole vaikuttanut kotimaan markkinoihin.

Varsinkin suomalainen varhaiskaali on laatunsa ja tuoreutensa takia kysytty tuote.

”Lisäksi viime sadon kaali vetää hyvin Venäjälle”, Lyytinen kertoo.

KATJA SAHLSTEDT

Ensimmäiset varhaisperunat jo syöty

Ensimmäisiä kotimaisia varhaisperunoita päästiin syömään viime viikonlopun kevätjuhlissa. Varsinais-Suomessa ensimmäiset perunat nostettiin puolitoista viikkoa ennen koulujen loppumista.

Varhaisperunan nostomäärät ovat kasvamassa. Juhannus on varhaisperunan pääsesonki, jolloin nostot ovat huipussaan.

Sadosta odotetaan laadultaan hyvää, mutta viileän sään vuoksi se on jäämässä normaalia pienemmäksi

Varsinais-Suomen MTK:n aluepäällikön **Petri Puustisen** mukaan tämänhetkinen sato on samaa luokkaa viime vuoden sadon kanssa.

Puustinen arvioi, että perunaa nostetaan tänä vuonna tasaisemmin kuin viime vuonna.

Kylvöt tehtiin useammassa erässä huonojen ilmojen vuoksi. Viimeiset kylvöt tehtiin huhtikuun lopussa. Nyt nostettavat varhaisperunat ovat ensimmäisen istutuksen satoa.

Uusia perunoita syötiin monissa valmistujaisjuhlissa.

Tällä hetkellä varhaisperunan kysyntä ei ole suurta. Viikonlopuksi nostomäärät kasvavat, jos sateet eivät pilaa suunnitelmia.

Varhaisperunan tuottajalle maksettava hinta on nyt hieman yli kaksi euroa kilolta, mutta on laskemassa saatavuuden lisääntyessä.

ELINA HELMANEN

Ohran juurella orastavat pian raiheinä ja apila

Aluskasveja kokeillaan Pirkanmaalla hiesujen viljelyssä vesistökuormituksen ja lannoitekulujen pienentämiseksi.

NINA LUUKKO

Pro Agria Pirkanmaan kerääjäkasvikoetta järvenrantalohkoillaan havainnoiva agrologi Timo Niemelä Juupajoelta uskoo aluskasvien tuloon.”Kerääjäkasvien käyttö nostaa päätään kasvinviljelytiloilla vesistöjen suojelun nimissä.”

JUUPAJOKI

Kunnari-ohra orastaa jo Kopsamonjärven rantaan viettävällä pellolla Juupajoella. Yleisen uimarannan kyljissä sijaitseville lohkoille ohran aluskasveiksi kokeilumielessä kylvetyt italianraiheinä ja valkoapila antavat vielä tovin odotuttaa itseään.

Viljelijä, agrologi **Timo Niemelä** silmäilee kylvörivejä kuitenkin jo odottavin mielin.

”Kolmen hehtaarin alueelle on nyt kylvetty yhdeksän metrin levyisiä koealueita, joista toisissa kasvaa pelkkää ohraa ja toisissa ohraa aluskasvilla. Aika näyttää, miten aluskasvit vaikuttavat pääkasvin kasvuun, lakoontumisriskiin, puimiseen ja satoon”, Niemelä kertoo.

Kerääjäkasvikoe kuuluu hankkeeseen

Juupajokelaisella tilalla tänä kesänä tehtävä kerääjäkasvikoe on osa Pro Agria Pirkanmaan Ympäristökompassi-hanketta, jonka tavoite on vähentää maatalouden vesistökuormitusta tilakohtaisesti.

”Meillä Pirkanmaalla aluskasveja on viljelty erittäin vähän. Ne tehostavat typen kiinniottoa ja lisäävät kasvipeitteisyyttä. Aluskasvit tekisivät terää tällä alueella yleisten hiesumaiden rakenteelle ja viljeltävyydelle. Tämä on alku Pirkanmaalla, ja ensi kesänä toimintaa on tarkoitus laajentaa”, kertoo hankevetäjä **Sari Hiltunen** Pro Agria Pirkanmaasta.

Ympäristötyötä sadosta tinkimättä

Niemelä innostui isännöimään pilottikoetta varsin pienellä suostuttelulla.

”En ole aiemmin kokeillut aluskasveja, mutta pidän ajatusta mielenkiintoisena. Odotusarvo on, että aluskasvien viljely säästää lannoitekuluissa sekä pienentää vesistöjen kuormitusta. Parhaimmillaan oikein valittu aluskasvi säästää luontoa sadosta tinkimättä”, Niemelä summaa.

”Lisäksi pitkälle syksyyn kasvuaan jatkava aluskasvi vähentänee hyvin maan eroosiota syyssateilla.”

Aluskasvi ja viljelykasvi kilpasilla

Kerääjäkasvikokeilun haasteiksi Hiltunen listaa kasvuunlähdön sekä aluskasvin ja viljan keskinäisen kilpailun samoista eväistä.

”Aluskasvi voi kilpailla liian voimakkaasti viljelyskasvin kanssa, jolloin sato heikkenee.”

Niemelän peltolohkoille kylvetyssä aluskasviseoksessa on käytetty kahdeksaa kiloa italianraiheinää ja kolmea kiloa valkoapilaa hehtaarille.

”Sopiva siemenseos ja sekoitussuhde löytyvät kokeilemalla. Meikäläisillä hiesukoilla kokeillaan isohkoilla siemenmäärillä. Syksyllä olemme tässäkin asiassa viisaampia, kun sato on korjattu ja näytteet tutkittu. Silloin viljelijöitä kutsutaan pellon pientareelle katsomaan, kuinka aluskasvin viljely käytännössä toimii”, Hiltunen lupailee.

NINA LUUKKO

Kompastuskivenä perustaminen

Aluskasvien käyttöä on kokeiltu suomalaisessa kasvinviljelyssä jo 1980–1990-luvuilla. Silti tänäkin kesänä vain kourallinen viljelijöitä hyödyntää aluskasveja viljelyksillään.

”Aluskasvien käyttö on edelleen turhan vähäistä. Uskon kuitenkin itse niiden tulemiseen, koska kalliita typpilannoitteita ja fossiilisen energian kulutusta halutaan korvata biologisella typensidonnalla, ympäristönäkökulmia pidetään yhä tärkeämpinä ja viljelijät näkevät aluskasvien parantavan maan kasvukuntoa pitkällä aikavälillä”, kertoo Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) vanhempi tutkija **Hannu Känkänen.**

Känkänen on väitöstutkimuksessaan selvittänyt aluskasvimenetelmän käyttökelpoisuutta viljanviljelyssä.

Erityisesti apilakasveilla saadaan sidottua ilmakehästä typpeä viljelykasvien käyttöön.

”Apila voi antaa hurjimmillaan 50 kilon typpilannoitusvaikutuksen hehtaaria kohti. Heinäkasvien avulla saadaan puolestaan kerättyä talteen maasta herkästi huuhtoutuvaa nitraattityppeä. Käytännössä aluskasviseokset on useimmiten varmin valinta”, Känkänen vakuuttaa.

Hänen mukaansa menetelmän pahin kompastuskivi on usein, ettei aluskasvin perustaminen syystä tai toisesta onnistu.

”Vaihtelu on suurta jo säänkin takia, sillä hitaasti alkuun lähtevä aluskasvi on kovilla pääkasvin voimakkaan kilpailukyvyn vuoksi”, Känkänen toteaa.

Apua aluskasvien valintaan ja siemenmääriin löytyy RaHa ja Teho Plus -hankkeiden nettisivuilta *www.ymparisto.fi/uus/raha* ja *www.ymparisto.fi/teho*.

NINA LUUKKO

KOE

Kerääjäkasvit

Pro Agria Pirkanmaan kerääjäkasvikoe on osa vuosina 2012–2014 toteutettavaa Ympäristökompassi-hanketta, joka tähtää maatalouden vesistökuormituksen vähentämiseen.

Aluskasvien havaintokoe toteutetaan tänä kesänä Timo Niemelän tilalla Juupajoella.

Ohran kera koelohkoille on kylvetty italianraiheinää ja valkoapilaa.

Aluskasvi kylvettiin samaan, noin neljän sentin syvyyteen ohran ja lannoitteen kanssa piensiemenkylvölaitteella.

Kesän aikana tehdään havaintoja muun muassa aluskasvin ja ohran kasvusta.

Syksyllä mitataan kerääjäkasvuston talteen ottamaa typpeä.

Lähde: Pro Agria Pirkanmaa

Seinäjoki ja Pro Agria eläinlääkäriyhteistyöhön

Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto ja Pro Agria Etelä-Pohjanmaa ovat palkanneet yhteisen terveydenhuoltoeläinlääkärin lypsykarjatiloja varten.

Järjestelystä on nyt parin kuukauden hyvät kokemukset, Seinäjoen kaupungin johtava hygieenikko **Seppo Kangas** kertoo.

Tämäntyyppinen yhteispalkkaus on ilmeisesti ainutlaatuinen koko maassa.

Seinäjoen ympäristöterveydenhuollon alueeseen kuuluu 13 kuntaa. Eläinlääkärin virkoja alueella on 22, Kangas kertoo. Hygieenikkoeläinlääkäreitä on kaksi ja valvontaeläinlääkäreitä yksi.

Näiden lisäksi oli tarvetta terveydenhuoltoeläinlääkärille, sillä alueella on Kankaan karkean arvion mukaan 500 terveydenhuoltosopimusta.

Kun myös Pro Agrialla oli samanlainen tarve mutta ei mahdollisuutta palkata kokoaikaista eläinlääkäriä, päädyttiin yhteistoimintaan.

Virkaan oli 4–5 hakijaa, Kangas kertoo. Siihen valittiin **Seija Perasto**.

500 tilaa olisi yhdelle terveydenhuoltoeläinlääkärille aikamoinen määrä. Jatkossakin osan käynneistä tekevät praktikkoeläinlääkärit, Kangas kertoo.

Tulevaisuudessa terveydenhuoltoeläinlääkärien tarve saattaa edelleen kasvaa, jos siipikarjatilat tulevat eläinten hyvinvointituen. Seinäjoen seudulla on useita kymmeniä broilerikasvattamoja.

Kankaan mukaan Seinäjoen alueella on hyvä eläinlääkäritilanne. Hakijoita virkoihin on riittänyt, ja kesäsijaisiakin on toista kymmentä.

Iso alue ei tarkoita sitä, että eläinlääkäripalvelut olisi keskitetty kauas asiakkaista. Eri kunnissa on yhteensä kymmenen toimipistettä, Kangas kertoo.

SATU LEHTONEN

Lypsykone tunnistaa ehkä pian utaretulehduksen

Tulevaisuudessa maitotilojen jokaisessa lypsykoneessa voi olla utaretulehduksen havaitseva ja sen aiheuttajan tunnistava laite, mikäli virolaisen Tarton yliopiston tutkimus etenee suotuisasti.

Viron yleisradioyhtiö ERR uutisoi, että yliopisto sai toukokuun alussa patentin biosensorille, joka mahdollistaa utaretulehduksen erityisen nopean havaitsemisen lypsettävästä maidosta.

Yliopiston kemian instituutin vanhempi tutkija **Toonika Rinken** kertoo, että tutkimusta on tehty neljä vuotta. Tuloksena on menetelmä, jolla havaitaan huonolaatuinen maito ennen kuin se joutuu suureen maitotankkiin.

Itse tulehduksen löytämisen lisäksi vähintään yhtä tärkeää on löytää sen aiheuttaja.

Tarttolaisten tutkimuksen tavoitteena on kehittää lypsykoneeseen kiinnitettävä tunnistin, jonka avulla tulehdusta aiheuttava patogeeni löydettäisiin jopa kymmenessä minuutissa. Tulehduksen aiheuttajan nimeäminen kestää nykyisin usein työpäivän verran.

Rinken muistuttaa, että mitä aikaisemmin utaretulehdus havaitaan ja sen aiheuttaja löydetään, sitä nopeammin voidaan aloittaa oikea lääkitys ja estää taudin leviäminen toisiin lehmiin.

Tarttolaisten menetelmälle on jo haettu patenttia muun muassa Euroopassa, USA:ssa, Kiinassa ja Venäjällä.

SILJA HURSKAINEN

Tietokoneosaamista kehitetään ahkerasti Pohjois-Savon tiloilla

Pohjoissavolaisten tilojen sijoittuminen valtakunnan kärkeen sähköisessä tukihaussa ei ole ollut sattumaa. Kevään tukihaussa Pohjois-Savossa jätetyistä hakemuksista yli 60 prosenttia tehtiin sähköisesti, kun valtakunnan keskiarvo oli 43 prosenttia.

Viljelijöiden innokkuudesta käyttää sähköisiä palveluita on pitänyt huolta muun muassa aktiivinen hanketoiminta, jolla on kehitetty maatalousyrittäjien atk-taitoja.

”Ensimmäinen hanke käynnistyi vuonna 2002. Tuolloin lähdettiin kartuttamaan viljelijöiden käytännön osaamista ja tietoteknisiä perustaitoja”, kertoo hankevetäjä **Tuomo Tikkanen**.

Ensimmäisen koulutushankkeen jälkeen viljelijöiden kynnys ottaa käyttöön työtä helpottavia tietoteknisiä ratkaisuja on madaltunut.

”Vuonna 2008 alkaneessa ja viime viikolla päättyneessä viimeisimmässä hankkeessa keskeistä oli jo sähköisten palveluiden käyttö, tukihaun lisäksi muun muassa Verohallinnon palvelut.”

Tikkasen mukaan maatiloilla osataan jo käyttää tietotekniikkaa hyödyksi monipuolisesti.

”Hankkeen tuloksena tietokone on apuna tuotannon suunnittelussa, kehittämisessä, päätöksenteossa, sähköisessä tiedonsiirrossa ja ohjauksessa. Siitä on koitunut selviä etuja viljelijöiden jokapäiväiseen elämään ja yritystoimintaan.”

Maatilojen tietoteknistä osaamista kehitettiin MTK-Pohjois-Savon ja Maito-Savon yhteisessä nelivuotisessa hankkeessa, joka päättyi viime viikon torstaina.

Vaikka hanke nyt päättyi, kehittämistyö ei lopu, Tikkanen vakuuttaa.

”Palvelut siirtyvät yhä enemmän verkkoon, joten tarvetta tiedotus- ja koulutustyölle on edelleen.”

Nyt suunnitteilla on Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Karjalan yhteinen hanke, jonka tavoitteena on edelleen edistää sähköisten palveluiden hyödyntämistä maatiloilla.

Toisin kuin Pohjois-Savossa, Etelä-Savossa sähköisesti tukihakemuksensa jättäneiden tilojen osuus oli valtakunnan pienin.

Sähköisen hakemuksen jätti vain kolmannes tiloista.

JUHANI REKU